

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a Hidasi és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek a dr. Jobbágy Ügyvédi Iroda által képviselt I. rendű, dr. Grózinger Szilvia jogtanácsos által képviselt II. rendű alperesek ellen tisztességtelen piaci magatartás megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2008. október 22. napján kelt 15.G.41.248/2006/32. számú ítélete ellen a felperes részéről benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

r é s z í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és megállapítja, hogy az alperesek a felperes sérelmére a Tptv. 2. §-ába ütköző tisztességtelen piaci magatartást tanúsítottak azzal, hogy a **S.** és az **A.** mezőgazdaság- és vidékfejlesztési célú európai uniós támogatások igénybevételére kiírt pályázatokban a támogatás folyósításának feltételeként azt írták elő, hogy az építési beruházások részletes, tételes költségvetéseit, illetve saját kivitelezés esetén a részletes, tételes anyagdíjas költségvetést a pályázat benyújtásakor érvényes építési normagyűjtemény (...) alapján kell elkészíteni.

A másodfokú bíróság kötelezi az alpereseket a jogsértő magatartás abbahagyására és eltiltja őket attól, hogy a jövőben kiírandó pályázatok követelményei között az **É.** elnevezésű építőipari normagyűjtemény kötelező használatát előírják.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy az ítélet jogsértést megállapító, a jogsértő magatartás abbahagyására és e magatartástól történő eltiltásra vonatkozó rendelkező részét 30 napon belül megkezdve, 30 napig folyamatosan, a peres felek teljes nevének feltüntetésével a www.mvh.gov.hu <<http://www.mvh.gov.hu>> honlapján, saját költségén közzétegye.

Az elsőfokú bíróság ítéletének kártérítésre irányuló kereseti kérelmet elutasító, valamint a perköltségre vonatkozó rendelkezéseit hatályon kívül helyezi, és ebben a keretben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja;

egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Megállapítja, hogy a másodfokú eljárásban a felperesnek 2.700.000,- (Kettőmillió-hétszázezer) Ft, az I. rendű alperesnek 1.344.000,- (Egymillió-háromszáznegyvennégyezer) Ft, a II. rendű alperesnek 1.120.000,- (Egymillió-egyszázhuszezer) Ft másodfokú költsége merült fel.

A részítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A fellebbezés elbírálása szempontjából irányadó tényállás szerint az Európai Unió S. Programjának keretében igényelhető támogatások esetében a pályázati felhívások tartalmának megállapítása, a jogosultsági feltételek közzététele jogszabályi felhatalmazás alapján, irányító hatóságként a II. rendű alperes, végrehajtó szervezetként pedig az I. rendű alperes hatáskörébe tartozik. Az e körben irányadó jogszabályok a 117/2001. (VI.30.) Kormányrendelet A. melléklet 5. cikk 1/a. pontja, a 81/2003. (VI.7.) Kormányrendelet 2. § (5) bekezdése, valamint a 119/2004. (IV.29.) Kormányrendelet 17-18. §-ai.

Az A.V. Program (A.) keretében nyújtott európai uniós támogatások esetén a pályázati kiírások tartalmának megállapítása, a pályázati felhívások tartalmi és formai követelményeinek meghatározása, a támogatás pályázati rendszerének működtetése irányító hatóságként a II. rendű alperes, közreműködő szervezetként az I. rendű alperes hatáskörébe tartozik. Az ezt megállapító jogszabályi rendelkezések a 2003. évi LXXIII. törvény 2006. január 1. napjáig hatályban volt 30. § (1) és (2) bekezdése, az 1/2004. (I.5.) Kormányrendelet 12. §-a és 15. § k) pontja, valamint a 14/2004. (VIII.13.) TNM-GKM-FMM-FVM-PM együttes rendelet 8. § (1) és (2) bekezdései.

Az I. rendű alperes 2002. évtől közzétett S. támogatás igénybevételére vonatkozó pályázati felhívásaiban, a támogatás felhasználása és elszámolása cím alatt a támogatás folyósításának feltételeként - egyebek mellett - azt írta elő, hogy „az építési beruházások árajánlati költségvetéseit, valamint a támogatási igényléseknél benyújtandó számlák részletezéseit az érvényes építőipari normagyűjtemény (...) adatai mint referencia-adatok alapján kell elkészíteni”. (Pályázati felhívás 10. § (5) bek. e) pont)

A II. rendű alperes szervezeti egysége (a per korábbi III. rendű alperese) az A. támogatások igénybevétele céljából közzétett pályázati felhívásaiban a támogatás igénylésének és igénybevételének feltételei körében azt a feltételt szabta, hogy „az építési beruházások részletes, tételes költségvetéseit, illetve saját kivitelezés esetén a részletes, tételes anyagdíjas költségvetést a pályázat benyújtásakor érvényes építési normagyűjtemény (...) alapján kell elkészíteni”. (Pályázati felhívás V. pont 9. pontja)

Az **É.** elnevezésű építési normagyűjtemény a perben nem álló **T. Kft.** programja. A felperes szintén kidolgozott **K.** elnevezéssel egy költségvetést készítő ISO minősítésű programot, amely szintén építési normagyűjtemény.

A felperes az **A.** pályázati felhívás fenti tartalmáról 2005 júniusában, míg a **S.** pályázati felhívás fent idézett tartalmáról 2006 márciusában szerzett tudomást. Ezt követően bejelentéssel élt a Gazdasági Versenyhivatalhoz az I. rendű alperes versenykorlátozó magatartása miatt, amelyet abban jelölt meg, hogy az I. rendű alperes a **S.** és **A.** pályázatok során kötelező jelleggel előírta a **T. Kft. É.** elnevezésű normarendszerének használatát. A GVH a bejelentést, majd az ellene előterjesztett jogorvoslati kérelmet is elutasította azzal az indokolással, hogy az 1996. évi LVII. törvény (Tpv.) 1. §-a alapján, valamint a GVH következetes gyakorlata szerint nem tekinthető piaci magatartásnak az állami hivatalok törvény által előírt, illetve kifejezetten megengedett magatartása abban az esetben sem, ha annak piaci hatása van. Ezt követően 2005. szeptember 20-án a GVH elnöke a földművelésügyi és vidékfejlesztési minisztert arról tájékoztatta, hogy bár versenyfelügyeleti eljárást nem indított, azonban javasolja, hogy az érintett pályázatok irányító hatóságának vezetője tekintse át a közreműködő hatóság pályázat-kiírási gyakorlatát, hogy a jövőben esedékes pályázatok esetén hasonló, a GVH elnökének álláspontja szerint valószínűsíthetően nem törvényes, a versenysemlegességet sértő, versenyt torzító feltételek a pályázati kiírásokban ne jelenhessenek meg. Nem létezik ugyanis olyan jogi norma, szabvány vagy műszaki irányelv, amely a **T. Kft.** érintett normarendszerének kötelező, vagy akár ajánlott alkalmazását írná elő az egyes pályázatok esetén, ugyanakkor a hazai piacon több érvényes normajegyzék is van. A sérelmezett pályázati kiírási gyakorlat nem jogi jellegű normán nyugszik, és alkalmazásával önkényesen kerülnek kizárásra a pályázati kiírásban szereplő termék versenytársai a piaci versenyből. A **T. Kft.-n** kívül még két vállalkozás foglalkozik norma- és egységárgyűjtemények készítésével. Ez a gyakorlat egy jelentős piaci szegmensben - versenyeztetés nélkül - kizárólagos piaci pozíciót teremt egyetlen vállalkozásnak, jelentős piaci előnyt biztosítva ezzel a többiek hátrányára. A GVH elnökének a levélben kifejtett álláspontja szerint, két út kínálkozik a hasonló problémák elkerülésére, az egyik a piacért folytatott versenyeztetés, mellyel kiválasztható az a piaci szereplő, amelynek a termékét a pályázók használhatják, és ezáltal könnyebbé válik a pályázatot elbíráló szervezet feladata, a másik, hogy ha ilyen kiválasztási eljárást nem folytat le a pályázatok elbíráló szervezet, ez esetben el kell fogadnia azt, hogy a pályázók különféle termékeket, árazási szoftvereket alkalmazzanak a pályázatuk elkészítésekor, ezáltal a piac résztvevői a piacon versenyezhetnek.

A felperes a Fővárosi Bírósághoz 2006. július 14. napján benyújtott - az eljárás során kiterjesztett és pontosított - keresetében a Tpv. 86. § (2) bekezdés a) pontja alapján kérte, állapítsa meg a bíróság, hogy az alperesek a pályázati feltételek meghatározásával megsértették a Tpv. 2. és 7. §-ait; a Ptk. 84. § (1) bekezdés a) pontja alapján állapítsa meg, hogy az alperesek diszkriminatív eljárásukkal megsértették a Ptk. 76. §-ában foglalt egyenlő bánásmód követelményét, azaz a felperes személyiségi jogait; a Tpv. 86. § (2) bekezdés b) pontja, illetve a Ptk. 84. § (1) bekezdés b) pontja alapján kötelezze a alpereseket a versenysértő és

személyiségi jogot sértő magatartásuk abbahagyására és tiltsa el őket a további jogsértéstől; a hivatkozott törvényhelyek c) pontja alapján kötelezze az alpereseket megfelelő elégtételként arra, hogy honlapjukon saját költségen jelentessék meg a GVH elnökének a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszterhez írt, 2006. szeptember 20-i levelét, és pernyertessége esetén az ítéletet - saját költségükön - két országos napilapban is tegyék közzé; a Tpvt. 86. § (2) bekezdés d) pontja alapján kötelezze az alpereseket a sérelmes helyzet megszüntetésére, a jogsértést megelőző állapot helyreállítására, arra, hogy töröljék a pályázati követelmények közül a T. Kft. É. elnevezésű normarendszerének kötelező használatát; végül a Tpvt. 86. § (2) bekezdés d) pontja, a Ptk. 339. § (1) bekezdése és 359. § (1) bekezdése, 350. § (1) bekezdése alapján kötelezze az alpereseket - egyetemlegesen - a Tpvt.-t sértő magatartásukkal okozati összefüggésben felmerült 68.200.000,- Ft összegű kártérítés, és ennek 2006. július 1-jétől számított középarányos késedelmi kamata megfizetésére; amennyiben erre a bíróság nem látna lehetőséget, a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja alapján kérte az alperesek kártérítésre való kötelezését. Perköltségigényét a keresetlevélhez F/7. szám alatt csatolt ügyvédi megbízási szerződésben írtak figyelembevételével terjesztette elő, és kérte az alperesek perköltségfizetésre való kötelezését.

Igényét érdemben a GVH elnökének levelében foglaltakra alapította, arra hivatkozott, hogy a pályázati kiírás a kereset benyújtásának időpontjában is változatlan tartalommal szerepel az alperesi honlapokon; ugyanakkor nem osztotta a GVH azon álláspontját, amely szerint az alperesek nem tartoznak a Versenytörvény hatálya alá.

E körben hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság Pf.IV.25.406/2000/7. számú eseti döntésére, amelyben kimondták, hogy a Tpvt. tilalmának megsértése miatt a sérelmet szenvedett fél a jogsértés megállapítása és egyéb jogkövetkezmények alkalmazása iránt a piac működését intézkedéseivel vagy pályáztatással befolyásoló állami szerv ellen is jogosult keresetet benyújtani.

Az alperesek mint a pályázat kiírói működésükkel hatnak a pályázaton részt vevő vállalkozások piaci helyzetére, befolyásolják a gazdálkodó szervezetek üzleti kapcsolatait, így tevékenységük a Tpvt. 1. §-a alá tartozik. Kifejtette, hogy a Tpvt. 1. §-ához fűzött indokolás szerint a jogalkotó összevonja a törvény alanyi (vállalkozó) és tárgyi (piaci magatartás) hatályát, és ezáltal lényegében a tárgyi hatály határozza meg közvetve az alanyi hatályt. Ez jelen esetben azt jelenti, hogy azáltal, hogy az alperesek a pályázatok kiírásával a piaci szereplők helyzetét befolyásoló magatartást tanúsítanak, a törvény alkalmazásában lényegében vállalkozónak minősülnek, és mint ilyenek a Tpvt. hatálya alá tartoznak. Az indokolás szerint a törvény egyértelmű célja az, hogy alanyi hatályát olyan széleskörűen határozza meg, hogy az kiterjedjen mindenkire, illetve minden szervezetre, akik piaci magatartást tanúsítanak vagy tanúsíthatnak.

A kártérítést a keresetleveléhez F/6 alatt csatolt kimutatás szerint, elmaradt haszonként igényelte.

Az I. rendű alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte.

Nem vitatta, hogy a keresetben megjelölt, sérelmezett szöveg a pályázati felhívásokban szerepelt, azonban arra hivatkozott, hogy mind a **S.**, mind az **A.** pályázatokkal kapcsolatban csupán közreműködő szervezetnek minősül, az irányító szervezet mindkét támogatás esetén a II. rendű alperes. A **S.** pályázatok tekintetében arra is hivatkozott, hogy ez esetben az **É.** adatai kizárólag referencia-adatként szolgáltak, azt a pályázati felhívás nem kötelezően használandó normagyűjteményként írta elő.

Egyebekben csatlakozott a II. rendű alperes alábbi ellenkérelméhez.

A II. rendű alperes ellenkérelmében szintén a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte.

Előadta, hogy mind a **S.**, mind az **A.** támogatásokkal kapcsolatos feladat ellátása jogszabályi felhatalmazáson alapul, és mint ilyen nem minősül a Tpvt. hatálya alá tartozó gazdasági tevékenységgel összefüggő piaci magatartáson alapuló vállalkozásnak. Mindezek alapján a II. rendű alperes közfeladat-ellátással összefüggő pályázati eljárása nem tartozik a Tpvt. hatálya alá; ugyanezt állapította meg a GVH a határozataiban.

A felperes által hivatkozott Tpvt. 2. §-a szintén a piaci szereplők gazdasági tevékenységének végzésével összefüggésben tiltja a tisztességtelen versenyt. A II. rendű alperes pályáztatási tevékenysége nem minősül piaci szereplőként végzett gazdasági tevékenységnek, ezért tevékenysége nem értékelhető a Tpvt. 2. §-ába ütköző magatartásnak sem.

A 7. § azért sem alkalmazható, mert a pályázat kapcsán a kiíró és a T. Kft. között polgári jogi szerződéses kapcsolat nem jött létre. Ez is indokolja, hogy jelen ügyben nem releváns a felperes által hivatkozott eseti döntés, mert az eltérő tényállásra vonatkozik, ott közigazgatási szerv rendelt meg szolgáltatást. Tekintettel arra, hogy jelen esetben nem a normagyűjtemény használatának megrendelésére került sor, nem is valósulhatott meg a Tpvt. 7. §-ában meghatározott versenyeztetés, pályáztatás szabályainak megsértése. A II. rendű alperes támogatási rendszer működtetésére vonatkozó pályáztatási szabályai nem hozhatók összefüggésbe a szolgáltatás megrendelése céljából a szolgáltatást nyújtó piaci szereplő versenyeztetéssel történő kiválasztási eljárásával. Mindazonáltal a pályázati felhívásokban szereplő, az építési beruházások elkészítésének az **É.** normagyűjtemény alapján történő előírását több szempont is indokolta, az tárgyilagos mérlegelés szerint történt, annak az **A.** pályáztatással és elbírálással mint a jogszabályban előírt állami feladatellátással összefüggő ésszerű indoka volt. Versenyeztetésre azért nem került sor, mert a piacon fellelhető építőipari normagyűjtemények közül, nem egy építőipari normagyűjtemény II. rendű alperes érdekében álló szerződéses jogviszonyban történő alkalmazása, versenyeztetés keretében történő kiválasztása volt a cél, hanem az állami feladatellátás leghatékonyabb megvalósítása érdekében a legjobb normagyűjtemény-felhasználásnak a pályázók részére történő előírása. Rámutatott, hogy amennyiben versenyeztetésre került volna sor, ugyanezen normagyűjtemény kiválasztása történik meg.

Fentiek alapján a Ptk. 76. §-ában szabályozott egyenlő bánásmód követelményét - az adott feladatellátás ésszerű indokainak alapulvételével - sem sértette meg a II. rendű alperes.

A kártérítési igény kapcsán előadta, hogy a keresetben megjelölt összeg egy valószínűsített üzleti haszon, amely kizárólag feltételezésen alapul, azon, ha a pályáztatási eljárásban résztvevő, támogatást igénylő cégek beruházási költségvetésük összeállítása során használhatták volna a felperes normarendszerét, akkor valószínűsíthetően azt tőle vásárolták volna meg. Ez a feltételezés bizonyossággként nem értékelhető, e körben hivatkozott a BH.2005/364. számú eseti döntésre.

A peres felek előadásuk alátámasztására okiratokat csatoltak; a bíróság az alperes indítványára tanúként hallgatta ki Pál Imrét, az I. rendű alperes vezető helyszíni ellenőrt annak igazolására, hogy a T. Kft. által alkotott program perbeli pályázati eljárásokban való kötelező használatának előírása tárgyilagos és ésszerű kiválasztás útján történt.

Az elsőfokú bíróság a 2008. október 22. napján kelt 15.G.41.248/2006/32. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. és a II. rendű alperesnek fejenként 2.240.000,- Ft perköltséget. Határozata indokolásában megállapította, hogy a Tpv-t-n alapuló versenyfelügyeleti eljárások következetes gyakorlata szerint nem tekinthető piaci magatartásnak az állami hivatalok jogszabály által előírt, illetve kifejezetten megengedett magatartása, még abban az esetben sem, ha annak piaci hatása van, mert ezek elbírálására a Tpv-t. 1. §-a alapján annak tárgyi hatálya nem terjed ki. Nem tudta figyelembe venni a felperes által hivatkozott legfelsőbb bírósági ítéletet, mert abban a perbelitől eltérő tényállás vizsgálatával jutottak az ítéletben megfogalmazott következtetésre. Abban az ügyben közigazgatási szerv pályázat kiírásával rendelt meg szolgáltatást, a perbeli esetben viszont az alperesek nem rendelték meg a felperes által kifogásolt szolgáltatást.

A sérelmezett normarendszerre vonatkozóan az alperesek döntéséhez az irányadó jogszabályok alapján nem volt szükség pályázati eljárás lefolytatására, amely a felperes által is hivatkozott legfelsőbb bírósági döntés alapján érinthette volna a piaci szereplőket. Így, nem voltak olyan vállalkozások, amelyek piaci helyzetét és megítélését az alperesek a pályázati eljárásukkal befolyásolták volna; ezzel ellentétben az alperesek döntése kizárólag közigazgatási eljárás keretén belül történt meg, mely utóbbira a Tpv-t. rendelkezései nyilvánvalóan nem alkalmazhatók. Ezért a felperesnek a Tpv-t.-re alapított kereseti kérelmét alaptalannak találta.

A felperes a keresetében a személyiségi jogok sérelmét kifejezetten a Ptk. 76. §-ában foglaltakra alapította, azon belül is az egyenlő bánásmód követelményének megsértésére. A Ptk. 76. §-ával nevesített személyhez fűződő jogok mind jellegüknél fogva, mind a törvény kifejezett rendelkezéséből következően kizárólag természetes személyhez kapcsolódhatnak. Ezért a felperesnek ezen jogok érvényesítésével kapcsolatos kereseti kérelme is megalapozatlan. A pályázati kiírások sérelmezett tartalma nyilvánvalóan nem jelentheti a felperesi jóhírnév sérelmét sem tekintve, hogy a felperesre vonatkozó, a felperest sértő valótlan tény

az alperesek ezen magatartásukkal nem állítottak, nem híreszteltek, illetve valós tényt hamis színben nem tüntettek fel.

Az elsőfokú bíróság jogalap hiányában a felperes kártérítési igényét már nem vizsgálta.

A pervesztes felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte perköltség fizetésére az I. és a II. rendű alperesek részére, amely a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet alapján megállapított munkadíjat tartalmazza.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben elsődlegesen annak megváltoztatásával a kereseti kérelemnek helyt adó döntés hozatalát, valamint az alperesek perköltségben való marasztalását kérte, másodlagosan - amennyiben a másodfokú bíróság a követelés összecszerúsége kérdésében a szükséges bizonyítékok hiányában dönteni nem tud - a jogalap tekintetében közbenső ítélet hozatalát, az összecszerúség vonatkozásában pedig az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására való utasítását kérte; harmadlagosan, ha a másodfokú bíróság szerint a bizonyítási eljárás nagy terjedelmű kiegészítésére lenne szükség a jogalap vonatkozásában is, az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak újabb eljárásra való utasítását kérte, a perköltség megállapítása mellett.

Sérelmezte az elsőfokú bíróság által megítélt perköltség eltúlzott összegét is, amely álláspontja szerint nem áll arányban a kifejtett ügyvédi tevékenységgel, ezért arra az esetre, ha a másodfokú bíróság a per főtárgyát illetően helybenhagyná az elsőfokú ítéletet, kérte, hogy a vonatkozó IM rendelet 3. § (6) bekezdésének alkalmazásával mindkét alperes vonatkozásában mérsékelje a perköltség összegét. Érdemben arra hivatkozott, hogy a költségvetés-készítő programok piacán gyakorlatban két szereplő van, a T. Kft. és a felperes. A harmadik piaci szereplő piaci részesedése ugyanis minimális, tevékenysége elsősorban a korábbi rendszerek karbantartására vonatkozik. Az említett piacon a felperes részesedése korábban nagyjából megegyezett a T. Kft. piaci részesedésével, kívülről érkező piacsabályozás hiányában, a szabadverseny elvei alapján szerezték az ügyfeleiket. A helyzet 2002-ben változott meg az alperesi pályázatok kapcsán. Ilyen pályázatok közzétételére évről-évre sor kerül, a pályázat sérelmezett tartalmáról azonban csak 2005 júniusában szerzett a felperes tudomást. Ekkor egyik korábbi állandó ügyfele megmutatta neki az elsőfokú eljárásban is becsatolt hiánypótlási felhívást, amely szerint a pályázatát a T. Kft. programja alapján kell elkészítenie.

A perben az elsőfokú bíróság az irányadó jogszabályok alapján megállapította, hogy a pályázatok vonatkozásában tényleges jóváhagyó hatáskörrel a II. rendű alperes rendelkezett, míg az I. rendű alperes elsősorban előkészítő és végrehajtó funkciókat látott el. Megállapításra került, hogy az alpereseknek ahhoz, hogy valamely piaci szereplő szolgáltatását előírják, le kell folytatniuk egy szakmai szempontokon alapuló kiválasztási eljárást. Az elsőfokú bíróság fel is hívta az alpereseket ennek bizonyítására, akik ennek igazolásaként P.I. tanúkénti kihallgatását kérték. A felperes álláspontja szerint azonban a tanúvallomással a kiválasztás tárgyilagos és ésszerű módját nem tudták igazolni. Ilyen bizonyítási eljárást követően hozta meg a fellebbezéssel támadott ítéletét az elsőfokú bíróság. Fellebbezésében felhívta azokat a jogszabályokat, amelyekre az elsőfokú bíróság az ítéletét alapította, és

előadta, hogy azok egyike sem tartalmaz kifejezett rendelkezést arra vonatkozóan, hogy akár az I., akár a II. rendű alperes jogosult lett volna meghatározni azt, hogy a pályázatok költségvetését kizárólag mely cég terméke alapján kell elkészíteni. A pályázat tartalmi elemeit összeállító alperesek jogszabályi felhatalmazás alapján meghatározhatták, hogy milyen feltételeknek kell megfelelni a pályázati költségvetésének, azt azonban, hogy ezen költségvetést a pályázóknak kivel kell elkészíttetniük, csak akkor írhatta volna elő, ha ezt megelőzően az érintett piaci szereplők között egy kiválasztási eljárást folytat le, azaz megversenyezteti őket a piacért, ahogyan arra a GVH elnöke a levelében rámutatott. Az elsőfokú bíróság által hivatkozott jogszabályok csupán az alperesek feladat- és hatáskörét szabályozzák. Ez azonban nyilván nem adhat alapot arra, hogy őket a Tpvt. hatálya alól kivonják. Ha ez így lenne, az lényegében azt jelentené, hogy egyetlen állami szerv sem tartozhatna a Tpvt. hatálya alá, hiszen valamennyi közigazgatási szerv feladat- és hatáskörét jogszabály írja elő. Ez a helyzet pedig ellentmondana a Tpvt. azon céljának, hogy mind a személyi, mind a tárgyi hatályát a lehető legszélesebben lehessen értelmezni, annak megakadályozása érdekében, hogy valamely tisztességtelen vagy versenykorlátozó piaci magatartás tanúsítója a Tpvt. hatályára hivatkozással elkerülhesse a jogkövetkezmények alkalmazását.

Tévedett az elsőfokú bíróság, amikor azt állapította meg, hogy a felperes által hivatkozott legfelsőbb bírósági ítélet jelen esetben nem alkalmazható. Nem annak van ugyanis jelentősége, hogy rendelt-e szolgáltatást az állami szerv, vagy sem, hanem annak, hogy a magatartása befolyásolta-e a piaci szereplők helyzetét. Az, ha egy állami szerv kötelezően előírja, hogy a pályázók egy bizonyos cég termékét válasszák, szintén megrendelésnek minősül abban az értelemben, hogy ebben az esetben nem közvetlenül az állami szerv rendeli meg a szolgáltatást, hanem közvetve, a pályázók számára írja elő mindezt. Abban az esetben pedig, ha ezt több ezer pályázó esetén teszi meg, magatartása jóval inkább alkalmas a piaci szereplők helyzetének befolyásolására, mint az, ha egy pályázat esetében valamely pályázót előnyben részesít. Miután az alperesek a pályázatkírással lényegében kizárták a felperest a piacról, elfogadhatatlan az elsőfokú ítélet azon megállapítása, hogy jelen esetben nincs olyan vállalkozás, amelynek piaci helyzetét és megítélését a pályázatok befolyásolták volna.

Az elsőfokú bíróság azon megállapítása, hogy a Ptk. 76. §-a jellegénél fogva kizárólag természetes személyekre vonatkozik, szintén több jogszabállyal, magával az Alkotmánnyal és az egész jogrenddel ellentétes. A Ptk. 76. §-át beiktató 2003. évi CXXV. törvény 1. §-a úgy fogalmaz, hogy az egyenlő bánásmód követelménye alapján a Magyar Köztársaság területén tartózkodó természetes személyekkel, ezek csoportjaival, valamint a jogi személyekkel és a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekkel szemben a törvény rendelkezései szerint azonos tisztelettel és körültekintéssel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell eljárni. A 21/1990. (X.4.) ÁB határozat szintén kimondta, hogy a jogegyenlőség elve nemcsak a természetes, hanem a jogi személyekre is vonatkozik. Mindezekből tehát egyértelműen megállapítható, hogy az egyenlő bánásmód elve nem csak természetes személyekre vonatkoztatható.

Az I. rendű alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte, érdemben az ítélet helytálló indokaira tekintettel.

Hangsúlyozta, hogy az alpereseknek a felperes által sérelmezett építési normagyűjteményére vonatkozó döntéséhez nem kellett a jogszabályok alapján semmilyen pályázati eljárást lefolytatniuk, az tisztán közigazgatási eljárás keretén belül történt, amelyre a Tpvt. hatálya nem terjed ki.

Amennyiben a másodfokú bíróság osztaná a felperes azon álláspontját, amely szerint a Ptk. 76. §-ának megsértését jogi személlyel szemben is el lehet követni, az I. rendű alperes ebben az esetben sem sértette meg a hivatkozott jogszabályhelyet. A T. Kft. építési normagyűjteményének előírása kizárólag azt a célt szolgálta, hogy az I. rendű alperes a számára kötelezően alkalmazandó 117/2001. (VI.30.) Kormányrendelet A mellékletének 14. cikk 1.4. pontjának eleget tegyen. Ez a rendelkezés a S. Programban résztvevő pályázatok költséghatékonysági és gazdaságossági vizsgálatát írja elő annak érdekében, hogy a projekteken ne fordulhasson elő túlzott mértékű, indokolatlanul magas költségekkel bíró beruházás. A fenti gyakorlatot az I. rendű alperes tehát nem önkényesen, hanem tárgyilagos mérlegelés szerint, az adott jogviszonnyal közvetlenül összefüggő, ésszerű indokok és emellett jogszabályi kötelezettség alapján folytatta, amellyel nem sértette meg az egyenlő bánásmód elvét.

A perköltségre vonatkozó fellebbezési kérelem kapcsán előadta, hogy az elsőfokú eljárás során az elsőfokú bíróság több tárgyalást tartott, amelyeken az I. rendű alperes jogi képviselője részt vett, mindvégig érdemi munkát végzett, emellett az ügy nem tekinthető egyszerű megítélésűnek; annak mértéke a vonatkozó rendeletnek megfelel és megjegyezte, hogy az ügyben a felperes jogi képviselője az elsőfokú bíróság által megítélnél magasabb mértékű ügyvédi munkadíjat kötött ki a becsatolt ügyvédi megbízási szerződésben. A másodfokú eljárás vonatkozásában perköltségigényét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján 1.120.000,- Ft + áfa összegben jelölte meg.

A II. rendű alperes a fellebbezési ellenkérelmében szintén az elsőfokú ítélet - helyes indokaira tekintettel történő - helybenhagyását kérte.

Felsorolta azokat a jogszabályi rendelkezéseket, amelyek szerint mind az A., mind a S. támogatások esetében a pályázati felhívások tartalmának megállapítása, azok formai követelményeinek meghatározása, a támogatás pályázati rendszerének működtetése, a jogosultsági feltételek közzététele irányító hatóságként a II. rendű alperes, közreműködő, illetve végrehajtó szervezetként pedig az I. rendű alperes hatáskörébe tartozik. Ebből következően a pályázatok költségvetésének elkészítésére vonatkozó előírások meghatározására is az alperesek jogosultak. Fenntartva az elsőfokú eljárásban általa kifejtetteket, hivatkozott a GVH határozatára, amelyben megállapították, hogy a jogszabályi felhatalmazások alapján végzett közigazgatási tevékenységre a Tpvt. rendelkezései, tárgyi hatály hiányában nem alkalmazhatóak. Egyetértett az elsőfokú ítélet azon megállapításával, hogy a felperes által hivatkozott legfelsőbb bírósági eseti döntés jelen ügyben nem irányadó.

A Ptk. 76. §-ára alapított kereset kapcsán előadta, hogy ez a rendelkezés 2004. január 27-től hatályos, így a felperes által 2002. évtől érvényesíteni kívánt követelés ezért is megalapozatlan. A T. Kft. normagyűjteményének előírása nem önkényesen, hanem tárgyilagos mérlegelés szerint történt, melyet a per során tanúval bizonyított. Mindezek alapján az alperesek magatartása az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 7. § (2) bekezdés b) pontjában foglaltaknak megfelelően nem sérti az egyenlő bánásmód követelményét. Nem valósulhatott meg a felperes által hivatkozott ezen törvény 8. és 9. §-aiban írt hátrányos megkülönböztetés, mivel e törvény 8. §-ában meghatározott tulajdonságokra nézve a felperes nem került hátrányos helyzetbe. A hátrányos helyzetet kizárólag azzal indokolta a felperes, hogy valószínűleg üzleti haszna származott volna abból, ha a II. rendű alperestől támogatást igénylő mezőgazdasági termelők a beruházási költségvetésük összeállítása során a felperes építőipari normarendszerét használhatták volna. A felperes valószínűsített üzleti hasznának elmaradása nem feleltethető meg a 2003. évi CXXV. törvény 8. §-ában meghatározott tulajdonságokra nézve kedvezőtlenebb bánásmódnak, így önmagában nem is értelmezhető személyiségi jogsértésként. A II. rendű alperes álláspontja szerint az egyenlő bánásmód követelményének megsértésére csak az adott személyre nézve ténylegesen, bizonyítottan bekövetkező hátrányos hatás miatt lehet hivatkozni. Ilyet azonban a felperes a per során bizonyítani nem tudott. A kártérítési igény kapcsán előadta, hogy a felperes nem tett eleget bizonyítási kötelezettségének, az általa megjelölt összeg nem tekinthető elmaradt haszonnak, hiszen arra biztosan nem számíthatott, az csupán a felperes becslésén alapuló számítás. A valószínűsített üzleti haszon pedig nem azonos a bizonyítottan elmaradt haszonnal, de a felperes a jogellenességet és az alperesi magatartás felróhatóságát sem bizonyította. Ezen túlmenően, nincs meg az okozati összefüggés sem az alperesi magatartás és a kárként megjelölt üzleti haszon között sem. Végül a perköltség vonatkozásában azt hangsúlyozta, hogy annak összege a pertárgy értékéhez viszonyítottan került meghatározásra, így annak mérséklése sem indokolt.

Megállapította a Fővárosi Ítéltábla, hogy a fellebbezés részben alapos.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében a jogorvoslati kérelem érdemi elbírálásához szükséges tényállást helyesen állapította meg, a Tptv. 2. §-ára és 7. §-ára, valamint a Ptk. 76. §-ára alapított, a jogsértés megállapítása és a - kártérítési igényen kívül megjelölt - jogkövetkezmények kapcsán hozott döntése felülvizsgálatához a bizonyítást kellő terjedelemben lefolytatta, de az ebből levont jogi következtetése csak részben volt megalapozott az alábbiak szerint.

Az elsőfokú bíróság a felperes Ptk. 75. § (2) bekezdésére és 76. §-ára alapított, a Ptk. 84. §-a alapján előterjesztett kereseti igényeit érdemben helytálló jogi következtetéssel utasította el.

E körben az elsőfokú bíróság a Ptk. Complex Kommentárjának azt a megállapítását hívta fel, amely szerint a Ptk. 76. §-ában nevesített személyiségi jogok kizárólag természetes személyekhez kapcsolódhatnak.

Hasonló álláspontot foglal el a Ptk. Kjk. Kerszöv által kiadott Kommentár is, kimondva, hogy a itt különös jelleggel felsorolt sérelmek közös jellemzője, hogy a jogsértés magánszemély ellen követhető el.

A felperes a fellebbezésében ezzel szemben a Ptk. 76. §-át megállapító, az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 1. §-ára hivatkozott, amely nem vitásan általános rendelkezésként rögzíti a jogi személyekkel szembeni, a törvény rendelkezése szerinti azonos tisztelettel és körültekintéssel történő eljárás követelményét is.

A törvény indokolása e körben azt tartalmazza, hogy az egyenlő bánásmód követelménye a kötelezettektől azt kívánja meg, hogy tartózkodjanak minden olyan magatartástól, amely bizonyos tulajdonságai alapján egyes személyek vagy személyek egyes csoportjaival szemben közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést, megtorlást, zaklatást vagy jogellenes elkülönítést eredményez. Ez egyfelől negatív kötelezettséget jelent: a kötelezettek nem sérthetik meg mások egyenlő emberi méltóságát, a jogosulti oldalon ugyanakkor azt eredményezi, hogy mindenkinek jogosultságként kikényszeríthető igénye van arra, hogy őt egyenlő méltóságú személyként kezeljék.

A 7. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti - különösen a III. fejezetben meghatározottak szerint - a közvetlen hátrányos megkülönböztetés, a közvetett hátrányos megkülönböztetés, a zaklatás, a jogellenes elkülönítés, a megtorlás, valamint az ezekre adott utasítás.

Megállapítható, hogy a felperes keresetében megjelölt érdeksérelem nem minősül sem a törvény 8. §-ában írt közvetlen, sem a 9. §-ban definiált közvetett hátrányos megkülönböztetésnek, és a törvény III. fejezetében felsorolt szektorális (a foglalkoztatás, a lakhatás, az oktatás, stb.) területeken érvényesítendő egyenlő bánásmód körébe sem sorolható.

Helytállón hivatkozott a II. rendű alperes a fellebbezésében arra, hogy a felperes valószínűsített üzleti hasznának elmaradása nem feleltethető meg a 2003. évi CXXV. törvény 8. §-ában meghatározott tulajdonságokra nézve kedvezőtlenebb bánásmódnak, így önmagában nem is értelmezhető személyiségi jogsértésként.

A felperes lényegében e körben arra hivatkozott, hogy az alperesek diszkriminatív eljárása okozta a Ptk. 76. §-ában foglalt egyenlő bánásmód követelményének megsértését. Előadta, hogy a perbeli szolgáltatások piacának liberalizációját megelőzően a piacon egyetlen olyan államilag elismert vállalat volt, amelynek termékeit a potenciális pályázók igénybe vehették. Jelenleg az a gyakorlat lenne tisztességes, ha az alperesek versenyeztetést folytatnának le, kiválasztva egy piaci szereplőt, amelynek termékeit a pályázóknak használniuk kell, azonban az alperesek ilyen versenyeztetést nem folytattak le, ehelyett önkényes döntést hoztak. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a fentiekkel a felperes a Tptv. preambulumban megfogalmazott jogainak sérelmét fogalmazta meg; eszerint a gazdasági hatékonyságot és a társadalmi felemelkedést szolgáló piaci verseny fenntartásához fűződő közérdek, továbbá az üzleti tisztesség követelményeit betartó vállalkozások és a fogyasztók érdeke megköveteli, hogy az állam jogi szabályozással biztosítsa a gazdasági verseny tisztaságát és szabadságát. Ehhez

olyan versenyjogi rendelkezések elfogadása szükséges, amelyek tiltják a tisztességes verseny követelményeibe ütköző, illetve a gazdasági versenyt korlátozó piaci magatartást.

A felperes ezért a speciális törvényben védett jogainak megsértéséből eredő igényét e törvény rendelkezéseire hivatkozással és az e törvényben írtak szerint érvényesítheti, a lex specialis alkalmazása megelőzi a lex generalist, jelen esetben a Ptk. személyhez fűződő jogok megsértésére vonatkozó rendelkezéseit. Ezért az elsőfokú bíróság megalapozottan mellőzte a Ptk.-ra alapított igények érdemi vizsgálatát, és utasította el e körben a keresetet.

A fellebbezés kapcsán ezt követően a másodfokú bíróságnak abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az alperesek magatartására kiterjed-e a Tpv. hatálya.

A Tpv. 1. §-a értelmében a törvény hatálya kiterjed a természetes és jogi személynek, valamint a jogi személyiség nélküli gazdasági társaságnak - ideértve a külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi fióktelepét is a VI. fejezetben szabályozott magatartások kivételével - (a továbbiakban az előzőek együtt: vállalkozás) a Magyar Köztársaság területén tanúsított magatartásra, kivéve, ha törvény eltérően rendelkezik.

A Versenytörvény magyarázata (Kjk. Kerszöv) a törvény hatályával kapcsolatban kifejti, hogy a versenyjogi szabályozás hatálya folyamatosan bővült az egymás követő magyar versenytörvényekben. A Tpv. a korábbi jogi megoldásokon alapulva, de azoknál szélesebben határozza meg a törvény hatályát. A hatály újraszabályozásának célja a jogszabály minél szélesebb alkalmazhatóságának megteremtése volt.

Az állam mint vagyoni jogviszonyok alanya tanúsíthat olyan magatartást, amelyre tekintettel az államra mint jogi személyre kiterjed a versenytörvény személyi hatálya. Az elviekben egyértelmű tétel a joggyakorlatban nem mindig érvényesült. Az Európai Közösség versenyjoga tekintetben is példaként szolgálhat, mivel azt konzekvensen alkalmazzák kikötői hatóságokra, vámszervekre, munkaközvetítőkre és más állami szervekre is. Az önkormányzatok főként megrendeléseikkel (szemétszállítás, vízszolgáltatás, stb.) befolyásolhatják - a joggyakorlat szerint nemegyszer versenyjogba ütköző módon - a piaci folyamatokat.

A kommentár e körben hivatkozik a Versenytanács Vj-66/1999. számú határozatára is, amely szerint, ha az önkormányzat állami feladatok ellátása körében piacra lép, az eközben tanúsított piaci magatartása (pl. a feladat elvégzéséhez rendelkezésre álló források felhasználásának diszkriminációmentessége) versenyfelügyeleti eljárás tárgya lehet.

Ezzel az értelmezéssel áll összhangban a felperes által hivatkozott Pf.IV.25.406/2000/7. számú ítélet, amelyben a Legfelsőbb Bíróság is úgy foglalt állást, hogy a Tpv. 7. §-ába ütköző tisztességtelen piaci magatartás tanúsítása miatt a sérelmet szenvedett fél a jogsértés megállapítása és egyéb jogkövetkezmények alkalmazása iránt nemcsak a versenytársai, hanem a

pályázatot kiíró, azaz a piaci versenytársakat versenyeztető ellen is jogosult keresetet indítani.

A bírói gyakorlatban a Tpvt. 7. §-ára alapított keresetek kapcsán nemegyszer önkormányzat, illetve közigazgatási szerv az alperes, azonban nemcsak a bíróságoknak, hanem a GVH-nak is vannak olyan döntései, (az előzőekben már hivatkozott, a kommentárban is szereplő döntésen túl is) amely szerint piaci magatartásnak minősül a közfeladatot teljesítő szervezet piaci hatást kiváltó magatartása, ha az a törvényben rögzített közfeladatai végrehajtásához nem szükségszerű (Vj-48/1998.). A kartellügyben hozott döntésében a Versenytanács az APEH magatartása kapcsán kifejtette, hogy az APEH az állam adópolitikájának végrehajtásáért felelős közfeladatokat ellátó hivatal. Az 1990. évi XCI. törvény 102. § (1) bekezdése értelmében adóügyekben a törvény szerint jogosult és köteles eljárni. A 97. § d) pontja szerint adóügynek az adóval és a költségvetési támogatással összefüggő hatósági ügy tekintendő. Az adóhatóság azonban nagy valószínűséggel túllépi az adóügyek intézésével kapcsolatos közfeladatai körét, ha az adónyomtatványok rendszeresítésére, azok formája és tartalma megállapítása tekintetében ráruházott jogkörén túl, a nyomtatványok előállítását és forgalmazását, az ármegállapítás területére lép.

Egyetértett a másodfokú bíróság a fellebbezés azon érvelésével, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében hivatkozott jogszabályok mindkét támogatási forma (S. és A.) tekintetében csak az alperesek feladat- és hatáskörét szabályozzák, amelyek felhatalmazzák őket a pályázati felhívások tartalmának meghatározására is, azonban ez nem jelenti - a fentebb kifejtettekre is figyelemmel - azt, hogy ennek során a piacot befolyásoló, piaci hatást kiváltó döntésük meghozatalakor nem kell tiszteletben tartaniuk a Tpvt. által védett érdekeket. Ezek pedig az adott körülmények között lehetséges legintenzívebb versenyben megnyilvánuló közérdek, a tisztességes vállalkozások és a fogyasztók érdekei.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint az alperesek azzal, hogy a pályázati felhívásaikban a pályázók részére anélkül írták elő kötelező jelleggel a T. Kft. építési normagyűjteményének alkalmazását, hogy az e piacon nem vitásan jelenlévő felperes terméke (illetve esetleges további piaci szereplők termékei) és a T. Kft. terméke között esélyegyenlőséget biztosító versenyeztetést folytattak volna le, piaci hatást kiváltó, jogszabályban meghatározott feladataik végrehajtásához nem szükségszerű magatartást tanúsítottak.

Mindezek egybevetése alapján, e magatartásuk a Tpvt. hatálya alá tartozó tevékenységnek minősül.

Rámutat a másodfokú bíróság, hogy nem osztotta az I. rendű alperes azon álláspontját, hogy a S. pályázatokban az É. normagyűjtemény csak referenciaadatként szerepel, annak nem kötelező használatát írták elő, mert ennek ellentmond a pályázati felhívás 10. § (5) bekezdés e) pontjának nyelvtani értelmezése.

Megállapította a Fővárosi Ítéltábla, hogy az elsőfokú eljárásban meghallgatott P.I. tanúvallomásaival az alperesek nem tudták igazolni azt az előadásukat, hogy a T. Kft. normagyűjteményének kiválasztása ésszerű és tárgyilagos eljárás eredményeként történt.

A tanú több okot is felsorolt, amely a kiválasztást indokolta, így azt, hogy visszamenőleg 10 évre a közbeszerzési eljárásokban kizárólag a T. Kft. normagyűjteményét használták, ezért a vállalkozók és a köztisztviselők körében ismert volt, illetve, hogy ez a normagyűjtemény a „S.-os” EU Bizottság kívánalmainak megfelelt. Hivatkozott továbbá a tanú a pályázatok megítélhetőségének egységességére is. Elmondta, hogy 2002-ben három normagyűjteményt (köztük a felperesét is) megnézték, de írásos ajánlatot a másik két piaci résztvevő cégtől nem kértek, és nem tudott nyilatkozni arra nézve, hogy mire alapította azt a kijelentését, hogy az építőiparban mind a tervezők, mind a kivitelezők 85 %-a a T. Kft. normagyűjteményét használja, továbbá nem tudott arról sem, hogy pl. a felperes normagyűjteménye már ekkor rendelkezett ISO minősítéssel szemben a T. Kft. normagyűjteményével.

A tanú vallomásából, a másodfokú bíróság álláspontja szerint - egyezően a felperesével - az következik, hogy konkrét összevetés nélkül, a S. Hivatalban mérnöki képesítéssel rendelkezők szakmai tapasztalataikra hagyatkozva döntöttek az ismertebb normagyűjtemény kötelező előírása mellett, ez viszont a Tptv. követelményeinek meg nem felelő kiválasztási eljárás, mert a piac többi szereplőjének nem volt esélye az egyenlő megmérettetésre, ennek ellenére elestek attól a lehetőségtől, hogy szolgáltatásukat a S., illetve A. támogatásokra pályázó mezőgazdasági építési beruházók igénybe vegyék.

A felperes a keresetében a Tptv. 7. §-ára és 2. §-ára hivatkozott.

A Tptv. 2. §-a ún. generálklauzula, amely a 3-7. §-okban meghatározott típustényállásokra való hivatkozás esetén akként vehető figyelembe, hogy a sérelmezett magatartást elsősorban a típustényállásra vonatkozó speciális normák alapján kell elbírálni, és a fejezeti klauzula csak ezen szabályok megerősítésére vagy olyankor alkalmazható, ha a tényállás nem vonható a 3-7. §-ok egyike alá sem.

Ezért elsődlegesen a Tptv. 7. §-ára alapított igényét vizsgálta a Fővárosi Ítéltábla, és megállapította, hogy a felperes keresetét érdemben helytállóan utasította el az elsőfokú bíróság.

A Tptv. 7. §-a szerint tilos a versenyeztetés - így különösen a versenytárgyalás, a pályáztatás -, az árverés, a tőzsdei ügylet tisztaságát bármilyen módon megsérteni. E tilalmat csak azokra a magatartásokra kell alkalmazni, amelyeket e törvény más rendelkezése vagy külön törvény nem szabályoz.

E rendelkezés két okból sem alkalmazható jelen ügyben a másodfokú bíróság álláspontja szerint.

Osztotta a II. rendű alperes e körben előadott okfejtését, hogy a felperes, illetve a T. Kft. szolgáltatásai kapcsán nem került sor versenyeztetésre, a II. rendű alperes

támogatási rendszer működtetésére vonatkozó pályáztatási szabályai nem hozhatók összefüggésbe a szolgáltatás megrendelése céljából, a szolgáltatást nyújtó piaci szereplők versenyeztetéssel történő kiválasztási eljárásával. Versenyeztetés hiányában pedig annak tisztaságát sem lehet értelemszerűen megsérteni.

A Tpvt. szerint továbbá e tilalmat csak azokra a magatartásokra kell alkalmazni, amelyeket a Tpvt. más rendelkezése vagy külön törvény nem szabályoz. A jogalkotó tehát szubszidiárius szabályként fogalmazta meg a versenytárgyalás, a pályáztatás, a tözsdei ügylet tisztaságának megsértését tiltó rendelkezést.

Megállapította a Fővárosi Ítéltábla, hogy az A. támogatással összefüggésben a 2003. évi LXXIII. törvény 29. §-a tartalmazza a pályázati eljárásra vonatkozó alapvető szabályokat, a részletesebb szabályozást pedig alsóbb szintű jogszabályok adják. Ugyanígy jogszabályokban meghatározott a S. pályáztatással kapcsolatos eljárás is. A Tpvt. így, szubszidiárius jellegénél fogva sem alkalmazható.

Ezt követően vizsgálta a másodfokú bíróság a felperes Tpvt. 2. §-ára alapított kereseti igényét, különös tekintettel arra az alperesi védekezésre, hogy a Tpvt. 2. §-a a piaci szereplők gazdasági tevékenységének végzésével összefüggésben tiltja a tisztességtelen versenyt, és az alperesi pályáztatási tevékenység nem minősül piaci szereplőként végzett gazdasági tevékenységnek.

A Tpvt. 2. §-a szerint tilos gazdasági tevékenységet tisztességtelenül, különösen a versenytársak, a fogyasztók törvényes érdekeit sértő vagy veszélyeztető módon, vagy az üzleti tisztesség követelményeibe ütközően - folytatni.

Tény, hogy a törvény e rendelkezése a „gazdasági tevékenység” fogalmát használja, szemben az 1. §-ban megjelenő „piaci magatartás” kifejezéssel.

A gazdasági tevékenység fogalmának értelmezéséhez szintén a Tpvt. korábban már hivatkozott kommentárja nyújt segítséget; visszautalva a Tpvt. 1. §-ához fűzött magyarázatra, amely szerint a jogalkotó 1996-ban jelentősen szélesítette a törvény tárgyi hatályát. Korábban csak gazdasági tevékenységre, 1997. január 1. napjától mindenfajta piaci magatartásra vonatkozik a versenytörvény. A törvény hatályának megváltoztatásával egyidejűleg nem módosították a generálklauszulából fejezeti klauszulává minősített rendelkezés szövegét. Ez kétféle lehetséges értelmezésre ad alapot. Egy jogszerű, az értelmezési módszerekből fakadó korrekt értelmezésre és egy jogfejlesztő tartalmúra. Az első szerint a szöveg nyelvtani és rendszertani értelmezése alapján gazdasági tevékenységen tipikusan profitorientált üzleti magatartást kell érteni. Az is feltételezhető, hogy a klauszula tárgyi hatályát is bővítette volna a jogalkotó, ha az ténylegesen akarta volna. Ilyen érvek alapján a gazdasági tevékenység fogalma alatt ma is azt kell érteni, amit a Tpvt. tárgyi hatálya kapcsán a jogirodalom kifejtett.

A másodfokú bíróság a kommentárban „jogfejlesztő értelmezésként” jelölt következtetéssel ért egyet, amely szerint a törvény egészének tárgyi hatályát érintő bővítés hatással kell bírjon az egyes fejezetekre is. Különösen indokolható ez a magyarázat, ha nem lehet felhozni olyan kifejezett indokot, amely alapján a

tisztességtelen versenyről szóló fejezet tárgyi hatályát szűkebben kellene megfogalmazni, mint a Tpvt. egészének hatályát. E jogfejlesztő értelmezés nyomán a fejezeti klauzula is a magatartások korábbinál szélesebb skálájára vonatkozik: valamennyi piaci magatartás a 2. § hatálya alá tartozik. E fejezeti klauzula azonban mindenképpen tágabb körben érvényesül annál, amit a fejezet címe „a tisztességtelen verseny tilalma” sugall. A tisztességtelen verseny eredeti jelentése, a versenytársak közötti meg nem engedett eszközökkel történő vetélkedés, már nem vonatkozik a fejezetben szereplő valamennyi normára, így a klauzulára sem. A 2. §-t nem csupán versenytársak között lehet alkalmazni.

A generálklauzula ugyanis olyan általánosan megfogalmazott tényállás, amely a külön nevesített tényállások alá nem tartozó esetekben is lehetőséget ad a tisztességtelennek minősített magatartást tanúsító személy elmarasztalására, a ritkábban előforduló vagy előre nem is látható tisztességtelen versenycselekményekkel szembeni fellépésre.

A Fővárosi Ítéltábla egyetértett a felperes fellebbezésében is fenntartott álláspontjával, hogy az alperesek sérelmezett magatartása, pályázatkírási gyakorlata jelentősen befolyásolta a költségvetést készítő programok kidolgozásával és forgalmazásával foglalkozó piaci szereplők helyzetét. Közigazgatási eljárásuk során olyan intézkedést hoztak, amellyel a verseny eszközein kívül eső eszközökkel az egyik piaci szereplőt a többi - jelen esetben a felperes - hátrányára előnyben részesítették, közvetve nagyszámú megrendelést juttatva részére.

Mindezek alapján megállapította a Fővárosi Ítéltábla, hogy az alperesek magatartása a Tpvt. 2. §-ában tiltott magatartásnak minősül, amely sérti az adott piacon a verseny érvényesülését, a versenytársak, így a felperes törvényes érdekeit is.

Megalapozottan igényelte ezért a felperes a Tpvt. 86. § (2) bekezdés a) pontja alapján annak ítéletben történő megállapítását, hogy az alperesek jogsértést követtek el.

E körben mindkét alperes felelőssége megállapítható. A S. pályázatokra vonatkozó 117/20001. (VI.30.) Kormányrendelet 5. cikk 1.a. pontja értelmében a S. Hivatal végrehajtási funkciója tartalmazza a pályázati felhívások kihirdetésének és a jogosultsági feltételek közzétételének ellátását, míg a 119/2004. (IV.29.) Kormányrendelet 18. §-a értelmében az I. rendű alperes S. programmal kapcsolatos feladatainak ellátásáért a II. rendű alperes felelős. Az I. rendű alperes látja el - egyebek mellett - a S. támogatási rendszer működtetésével kapcsolatos feladatokat a 81/2003. (VI.7.) Kormányrendelet 2. § (1) bekezdése szerint. Ez utóbbi kormányrendelet hozta létre a S. Hivatal általános jogutódaként az I. rendű alperest. Érdemben a fentiekkel azonos rendelkezések vonatkoznak az alperesek viszonyára az A. pályázatok esetén is az 1/2004. (I.5.) Kormányrendelet 15. § k) pontja, a 14/2004. (VIII.13.) TNM-GKM-FMM-FVM-PM együttes rendelet 8. § (1) és (2) bekezdései, valamint a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatások

igénybevételének egységes szabályozásáról és az intézkedések jogosultja, illetve kötelezettjeként az I. rendű alperes jogainak és kötelezettségeinek megállapításáról szóló 2003. évi LXXIII. törvény alapján.

A felperes a keresetében a jogsértés megállapításán túl a Tpv. 86. § (2) bekezdés b) pontja alapján kérte az alperesek kötelezését a jogsértés abbahagyására és eltiltásukat a további jogsértéstől, a c) pont szerinti elégtétel nyújtására kötelezést, a d) pontra hivatkozással a sérelmes helyzet megszüntetését, a jogsértést megelőző állapot helyreállítására vonatkozó kötelezést, végül az e) pont alapján kártérítési igényt is előterjesztett.

Az alperesi magatartás jellegére tekintettel a 86. § (2) bekezdés b) és d) pontja csak ugyanazon magatartásként fogalmazható meg a másodfokú bíróság álláspontja szerint, oly módon, hogy az alperesek a jövőre nézve szüntessék meg a sérelmezett gyakorlatukat, azaz az ezt követően kiírásra kerülő pályázatok már ne tartalmazzák a T. Kft. építőipari normagyűjteményének használatára kötelező előírást; ennek megfelelően kötelezte a másodfokú bíróság az alpereseket a rendelkező részben foglaltak szerint, érdemben a Tpv. 86. § (2) bekezdés b) pontja alapján.

A Fővárosi Ítéltábla a felperes elégtétel nyújtására vonatkozó igényét csak részben találta megalapozottnak, az alábbiak szerint.

Az elégtétel nyújtása egyfajta erkölcsi jóvátétel, amelynek a kialakult bírói gyakorlat értelmében olyan körben indokolt nyilvánosságot adni, amilyen körben a sérelmezett magatartás a sérelmet szenvedett félnek erkölcsi hátrányt okozott, illetve okozhatott. Nem volt vitás a felek között, hogy az alperesek pályázati kiírásai az interneten az I. rendű alperes honlapján érhetők el, a megfelelő linkre kattintva.

Ezt az internetes oldalt nyilvánvalóan azon érdeklődők keresik fel, akik ilyen pályázati eljárásban érdekeltek. Nem indokolt ezért az ítélet rendelkező részének ennél szélesebb körű, országos napilapokban történő nyilvánosságra-hozatala; ugyanígy megalapozatlan a GVH elnökének perben hivatkozott, a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszterhez címzett levelének nyilvános közzétételére vonatkozó igény, a Ptk. 81. §-ában megfogalmazottakon túl azért is, mert ez az ítéletben foglaltakhoz képest további erkölcsi jóvátételt a felperes számára nem jelentene.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság a rendelkező részben foglaltak szerint részben találta megalapozottnak a felperes további kereseti igényeit.

Az elsőfokú bíróság eltérő jogi álláspontja miatt, a felperes kártérítési igénye vonatkozásában nem folytatott le bizonyítást.

A jogsértés megállapítása a kártérítési igénynek csak az egyik konjunktív feltétele, ezen felül a felperesnek kell bizonyítania a kár bekövetkezését, mértékét és az ok-okozati összefüggést. A perben jelenleg erre vonatkozóan csak a felperes előadása áll rendelkezésre az általa készített kimutatások formájában.

Erre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 213. § (2) bekezdése szerint részítéletet hozott, amelyben az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, míg a kártérítési igény tekintetében azt a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és ebben a keretben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A másodfokú eljárásban felmerült perköltség összegét a Pp. 252. § (4) bekezdése alapján csak megállapította; az a felperes tekintetében az az általa lerótt 900.000,- Ft fellebbezési eljárási illetéket és a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (IMr.) 2. § (1) bekezdése alapján becsatolt és az alperesek által nem kifogásolt mértékű ügyvédi munkadíjat foglalja magában, amelyet a másodfokú bíróság is arányban állónak tekintett az ügy bonyolultságával és a pertárgy értékével.

Az I. rendű alperes az IMr. 3. §-a szerint jelölte meg a másodfokú eljárásra vonatkozó ügyvédi munkadíjból álló igényét azzal, hogy áfa-körbe tartozik, annak nem eltúlzott mértékű összegét a másodfokú bíróság elfogadta.

A II. rendű alperes a perköltségigényét az IMr. figyelembevételével határozta meg, amit a felperes sem kifogásolt, annak csak az elsőfokú bíróság által megállapított mértékét tartotta eltúlzottnak. A becsatolt meghatalmazás alapján a jogtanácsos a képviseletet külön megbízás alapján látja el, ezért a II. rendű alperes számára is megállapítható munkadíjként perköltség, azonban az értelemszerűen áfát nem tartalmazhat, ez indokolja az alperesek másodfokú költségének különbözetét.

A perköltség viseléséről az elsőfokú bíróság az eljárást befejező határozatában dönt, amely döntően a felperesi kárigény megalapozottságától függ, figyelemmel annak pertárgyértékére, ez indokolta az elsőfokú ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezésének a hatályon kívül helyezését is.

Budapest, 2009. év május hó 14. napján

. Mika Ágnes sk.
a tanács elnöke

. Tibold Ágnes sk.
előadó bíró

Dr. Kurucz Zsuzsánna sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

bírószági tisztviselő